

► **Fylkesvei 6466: Trøastrømmen og Kvernøystrømmen - terrestrisk naturmangfold**

Sammendrag

Ny kryssing av to sund for fylkesvei 6466 på Frøya i Trøndelag skal etableres. I dag er det broer over Trøastrømmen og Kvernøystrømmen. I forbindelse med dette har området blitt kartlagt for terrestrisk naturmangfold, og påvirkninger skadereduserende tiltak har blitt vurdert.

Områdene rundt veien og sundene er i stor grad åpne og heipregete. Noen steder finnes natur som kan karakteriseres som kystlynghei, som er en rødlistet naturtype. Arealene med kystlynghei er i gjengroing. Det er også arealer som er bebygde, fylt ut eller på annet vis sterkt påvirket av menneskelig aktivitet. Av hensyn til rødlistede fuglearter som rødstilk, anbefales det noen begrensninger i anleggsperioden.

Tiltaket vil totalt sett føre til svært små negative konsekvenser for det lokale terrestriske naturmangfoldet, ettersom arealinngrepene er små og ligger i tilknytning til eksisterende vei, hvor naturen allerede er påvirket.

Det er en forekomst av den fremmede arten fagerfredløs ved Kvernøystrømmen, som vil bli berørt ved anleggsarbeidet og som bør håndteres.

1 Innledning og tiltaksbeskrivelse

På fylkesvei 6466 nord i Frøya kommune skal eksisterende broer over Trøastrømmen og Kvernøystrømmen byttes ut med nye og bredere broer. I dag går broene over to sund med marine vannmasser, hvor det er markante tidevannsstrømmer.

To alternative veitraseer har blitt vurdert; et med ny trasé vest for eksisterende bro over Kvernøystrømmen, og et med ny bro i eksisterende trase og tilhørende midlertidig bro. Det første av disse to alternativene er valgt.

Dette dokumentet skal synliggjøre terrestriske naturverdier i og i nærheten av tiltaksområdet, samt beskrive forventet påvirkning på disse. Ettersom det foreligger to alternativer til ny veitrase, blir disse sammenlignet. Det pekes også på hvilke skadereduserende tiltak som kan iverksettes for å redusere negativ påvirkning på lokalt naturmangfold. Dokumentet skal svare ut §§ 8-12 i Naturmangfoldloven, som i henhold til § 7 skal ligge til grunn ved utøving av offentlig myndighet.

2 Metode

Denne rapporten baserer seg på allerede innhentet informasjon som ligger offentlig tilgjengelig i tjenester som Artskart og Naturbase. I tillegg ble det utført feltarbeid i tiltaksområdet den 19. september 2022, av naturforvalter Hauk Liebe. Det ble da søkt etter naturverdier som rødlistede arter, viktige naturtyper og viktige funksjonsområder for arter. For å vurdere naturtyper er Miljødirektoratets instruks for kartlegging av terrestriske naturtyper etter NiN2 (M-2209) brukt. Det ble søkt etter fremmede skadelige arter i tiltaksområdet, der det ble fokusert på arter som står oppført på Miljødirektoratets liste over arter som prioriteres for kartlegging i forbindelse med massehåndteringstiltak. Forholdene for feltarbeid var gode.

3 Områdebeskrivelse

Dagens vei går over to smale sund (Figur 1), med tidevannsstrømmer. Dette omtales nærmere i eget notat om marint miljø. Ettersom bergene går relativt bratt ned i vannet, er det en relativt liten fjæresone i tiltaksområdet. I tiltaksområdet er naturen på land i stor grad preget av heilandskap, med lav vegetasjon, og lite trær og busker. Grasvekster, mose og lyngplanter dominerer bakkevegetasjonen, og naturen kan i noen områder karakteriseres som kystlynghei. Trær og busker vokser først og fremst på steder som er noe skjermet for vær og vind, og enkelte steder er det tette kratt med rogn eller vier-arter. Det er også treklynger med graner/edelgraner som ikke er norsk gran.

Tiltaksområdet ved Trøastrømmen er i stor grad menneskepåvirket, da det er fyllinger, veier, boliger og infrastruktur på begge sider av sundet. Like øst for Trøastrømmen stiger terrenget bratt opp til et platå. Naturen som overlapper med planområdet på sørsiden av veien er svært fuktig, og kan best beskrives som en grunn, liten myr. På sørside av veien helt øst i tiltaksområdet kan vegetasjonen beskrives som kystlynghei, men den er sterkt preget av mye berg i dagen og fuktdrag dominert av mose og grasplanter. Det er også innslag av busker og trær, og den kan beskrives til å ha dårlig tilstand i henhold til Miljødirektoratets kartleggingsinstruks.

Tiltaksområdet ved Kvernøystrømmen er relativt forskjellig på nord- og sørsiden av sundet. På nordsiden er tiltaksområdet sterkt menneskepåvirket, med grusplass, tilrettelegging for friluftsliv og en treklynge med en fremmed granart. På sørsiden av sundet er det lite menneskelige påvirkning på naturområdene, og naturen karakteriseres av heipreget vegetasjon. Her kan naturtypen beskrives som kystlynghei, med et større innslag av karakterarten røsslyng enn øst i tiltaksområdet. På nordsiden av vegen er det noen busker og mindre trær

som tyder på at kystlyngheia er i begynnende gjengroing, og kan beskrives å ha moderat tilstand i henhold til Miljødirektoratets kartleggingsinstruks. Innenfor tiltaksområdet på sørsiden av veien har gjengroingen kommet lengre, det er tett kratt, og tilstanden kan beskrives som dårlig til svært redusert i henhold til Miljødirektoratets kartleggingsinstruks.

På alle tre steder strekker naturtypen kystlynghei seg videre vekk fra veien, og det er en liten del naturtypen i området som ligger innenfor tiltaksområdet.

3.1 Kystlynghei

Kystlynghei er en naturtype som finnes over store deler av den norske kysten, og som er avhengig av et regime av beite og lyngbrenning for å opprettholdes. Til tross for kystlynghei er på Rødlista for naturtyper, finnes den over store arealer i Norge. Grunnen til at den er på rødlista er først og fremst fordi den tradisjonelle hevden med beite og ikke minst lyngbrenning har avtatt mye, og kystlynghei derfor er i gjengroing, og mister sine kvaliteter som en åpen, heipreget naturtype (Artsdatabanken, 2018).

På Frøya har det de siste årene blitt kartlagt store arealer i henhold til Miljødirektoratets kartleggingsinstruks for terrestriske naturtyper etter NiN2 (Miljødirektoratet, 2022). Det er påvist store arealer med kystlynghei på øya (Miljødirektoratet, 2023).

Figur 1: Tiltaksområdet (svart omriss) ved Trøastrømmen og Kvernøystrømmen. Arealer med kystlynghei som overlapper med tiltaksområdet markert med oransje skravur, og forekomsten av fremmedarten fagerfredløs er i nordvestre hjørnet av figuren.

3.2 Forekomster av fremmedarter

Det er én forekomst av en fremmed planteart som utgjør en risiko for spredning ved massehåndtering i tiltaksområdet. Den er like på nordsiden av Kvernøystrømmen (Figur 1), og arten er fagerfredløs, som er vurdert til å utgjøre svært stor risiko (SE) (Artsdatabanken, 2018). Se kapittel 7 for anbefalt håndtering av forekomsten i anleggsfasen.

4 Naturverdier

4.1 Vegetasjon og naturtyper

Vegetasjonen på begge sider av veien i tiltaksområdet har mer eller mindre preg av kystlynghei. På platået øst for Trøastrømmen er marka fuktig, og grenser stedvis mot myr. Sør for veien i dette området, har det etablert seg mange busker og trær av rogn, gran, vier og furu. Dette tyder på lite skjøtsel i form av brenning og beite i de senere årene. Det samme gjelder på vestsiden av veien sør like sør for Kvernøystrømmen, her har gjengroing kommet et godt stykke, og busker skygger ut eventuell lyng. På østsiden av veien like sør for Kvernøystrømmen finner vi den naturen med mest preg av kystlynghei i tiltaksområdet, spesielt et lite stykke unna veien. Her er det også noe gjengroing, men røsslyng er en dominerende art. Arealene nærmest veien er mer påvirket av tidligere anleggsarbeid enn de lenger unna, og bærer ikke preg av å ha blitt beitet eller brent de senere årene. Alt i alt kan arealene som blir berørt av tiltaket ikke tillegges vesentlig verdi som naturtype.

Figur 2: Venstre: Naturområdet på sørsiden av Kvernøystrømmen og øst for veien kan karakteriseres som kystlynghei, men den er mest utpreget et stykke vekk fra veien. Høyre: Dominans av røsslyng i det samme området.

4.2 Fugl

Det er registrert rødstilk i tiltaksområdet nær Kvernøystrømmen. Arten er vurdert til nær truet (NT) (Artsdatabanken, 2021), og i observasjonen er den beskrevet med «mulig reproduksjon» (Artsdatabanken, 2022). Grasheier nær fuktige områder, som fjæreområder, er gunstige hekkeområder for arten, og av føre-var hensyn bør rødstilk hensyntas i anleggsfasen.

4.3 Marint

Det er kjente viktige naturtyper i tiltaksområdet, se egen rapport om marint miljø.

5 Forventede påvirkninger av tiltaket

Ny veitrase ligger på korte strekninger sørvest for dagens veitrase og legger beslag på noen nye arealer sør for veien mellom Trøastrømmen og Kvernøystømmen. Det blir behov for fyllinger i sjø og disse vil påvirke forholdene på sjøbunnen lokalt. Arealet som blir nedbygd sør for dagens veilinje ved Trøastrømmen er et lite område preget av næringskrevende planter som mjørdurt, og heipreget vegetasjon i gjengroing mellom de to sundene. Noen av arealene som blir nedbygd kan beskrives som kystlynghei i dårlig tilstand. Det er små arealer av kystlynghei som blir nedbygd, og kystlynghei er truet først og fremst på grunn av opphør av beite og brenning, ikke på grunn av nedbygging. Derfor anses påvirkningen på naturtypen som liten.

Ettersom ny veitrase tar små nye arealer, er det lite sannsynlig at tiltaket vil ha vesentlige negative konsekvenser på rødstilk eller andre fuglearter etter veien er ferdigstilt. Rødstilk og andre fuglearter vil i hovedsak bli forstyrret i anleggsfasen, og for å hensynta fuglene er det mulig å iverksette tiltak, se kapittel 6.

Steinfyllingene som sannsynligvis må etableres ved nye broer kan skape hiplasser for mink mellom steinene i fyllingen. Det er riktignok en steinfylling ved eksisterende bro, og ettersom denne allerede kan fungere som hiplass for mink er det ikke sikkert det vil bli plass til flere minkfamilier i området. Mink har en negativ påvirkning på bakkehekkende fugl som rødstilk, ved at den spiser eggene. Det er ikke registrert mink nær tiltaksområdet på mange år, men man kan ikke utelukke at arten er til stede i området.

Figur 3: Ny veitrase, arealinngrep og fyllinger forbi Trøastrømmen og Kvernøystømmen

6 Skadereduserende tiltak

Unngå

For å hindre spredning av fremmede plantearter, se prosedyre i kapittel 7.

Avbøte

Bakkehekkende sjøfugl som rødstilk og kan være sårbare for forstyrrelser i hekkeperioden, da forstyrrelser kan føre til at mislykket hekking. Derfor bør det ikke foregå anleggsarbeid i hekkeperioden for disse artene, ettersom anleggsarbeidene uansett vil ligge tett opptil mulige hekkelokaliteter.

Rødstilk er sårbar fra egglegging til ungene er flygedyktige, som er omtrent 10. mai til 31. juli. Fram til ungene er flyvedyktige er de sårbare for forstyrrelser i form av ferdsel, da foreldrene bruker mye energi på å passe på kyllingene. Anleggsarbeid bør derfor unngås i denne perioden.

Mink bruker gjerne hulrom mellom steiner som hiplasser, og tilgangen på skjulesteder, dagleier og hi til unger er faktorer som kan påvirke minkbestanden i et område. Steinfyllinger under for eksempel broer er et typisk område hvor mink kan etablere seg. Derfor bør brokarene utformes slik at det ikke blir hulrom mellom steinene etter endt anleggsarbeid. Dette kan for eksempel gjøres ved å fylle hulrommene mellom steinene med sand eller grus, eller legge skifer oppå steinfyllingen.

Restaurere og kompensere

Restaurering og kompensering anses ikke som aktuelt i dette prosjektet, da arealinngrepene er små.

7 Håndtering av fremmede plantearter

Forekomsten med fagerfredløs bør hensyntas i anleggsfasen, da man i henhold til Naturmangfoldloven §28 er pliktige å forsøke å hindre spredning av fremmede plantearter.

7.1 Fagerfredløs

Fagerfredløs spres lokalt over korte avstander, og kan spres med røtter eller frø i jord som flyttes på. Den lokale forekomsten er liten og med begrenset utbredelse (Figur 4), og bør kunne fjernes greit. Se prosedyre under.

1. Før anleggsarbeider starter opp, luk planter, pakk dem i sekk og lever dem til forbrenning på godkjent mottak.
2. Jorda 0,5 meter ned og 1 meter ut fra forekomsten regnes som infisert og må håndteres.
3. Grav opp forekomsten og jorda 1 meter ut fra denne. Alt dette er nå infiserte masser.
4. De infiserte massene kan gjenbrukes som fyllmasser under 1 meter rene masser. De kan også brukes i områder som skjøttes ukentlig, som plenarealer. Hvis det ikke er mulig å gjenbruke massene, må de kjøres til godkjent deponi.
5. Man bør unngå mellomlagring av masser, men om dette gjøres må de lagres oppå duk/tett dekke, og dekkes med ugjennomtrengelig duk.

- Maskiner og utstyr som er brukt ved gravearbeider på lokaliteten må børstes eller spyles fri for jordrester før de forlater lokaliteten.

Figur 4: Forekomsten med fagerfredløs er liten, og står ved nedkjøringen til grusplassen nord for Kvernøystrømmen.

8 Vurdering av naturmangfoldloven §§ 8-12

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Tiltaksområdet er lite i utstrekning, og det varierer lite med tanke på naturgrunnlag. Deler av tiltaksområdet er allerede påvirket av utbygging. Kunnskapsgrunnlaget, som det framkommer i denne rapporten, anses som tilstrekkelig, ettersom det ble gjennomført feltarbeid i plantenes vekstsesong.

§ 9 Føre-var-prinsippet

Føre-var prinsippet er til en viss grad lagt til grunn når det gjelder de anbefalte begrensningene i anleggsperioden. Det er ikke helt sikkert at de aktuelle fugleartene kommer til å hekke i området den kommende sesongen, men man bør ta høyde for dette.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

Tiltaket fører ikke til vesentlig økt samlet belastning på terrestriske naturtyper. Det er minimale områder med natur med preg av kystlynghei som berøres, og naturtypen er først og fremst truet som følge av opphør av drift, og ikke av mindre arealinngrep.

Fuglearter som rødstilk er truet blant som følge av dårligere hekkeforhold. Dette inkluderer blant annet tap av gunstige hekkelokaliteter, mer forstyrrelse i hekkeperioden, dårligere mattilgang når kyllingene er små og predasjon av mink. Tiltaket kan føre til økt belastning med tanke på forstyrrelse i hekkeperioden, og kan bidra til lavere hekkesuksess lokalt. Lavere hekkesuksess lokalt fører til færre voksne individer, og økt belastning på artene.

§§ 11 og 12 Kostandene ved miljøforringelse og miljøforsvarlig teknikker og driftsmetoder

Det legges til grunn at tiltakshaver etterfølger prinsippene i naturmangfoldloven §§ 11 og 12 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver, og at det benyttes miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

I dette tilfellet innebærer «miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder» at man følger rådene fra kapittel 6 og 7, samt reduserer inngrepet i det marine miljø så langt det lar seg gjøre.

9 Referanser

Artsdatabanken. (2018). *Fremmedartslista*.

Artsdatabanken. (2018). *Norsk rødliste for naturtyper 2018*. Hentet fra <https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper>

Artsdatabanken. (2021). *Norsk rødliste for arter 2021*. Artsdatabanken.

Artsdatabanken. (2022, 01 16). *Artskart*. Hentet fra www.artskart.artsdatabanken.no

Gjershaug, J., & Lorentsen, S.-H. (2023, 01 18). *Makrellterne*. Hentet fra Arter på nett: https://artsdatabanken.no/Pages/186684/Sterna_hirundo

Haftorn, S. (1971). *Norges Fugler*. Universitetsforlaget.

Miljødirektoratet. (2022). *M-2209 Kartleggingsinstruks. Kartlegging av terrestriske Naturtyper etter NiN2*.

Miljødirektoratet. (2023, 01 16). *Naturbase kart*. Hentet fra <https://geocortex01.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase>

D02	2023-03-06	Til godkjenning	HAULIE	TOISD	SteRoe
D02	2023-03-06	Til godkjenning	HAULIE	TOISD	
A01	2023-02-28	Til fagkontroll	HAULIE		
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.